

Podnebnju prijazen izhod iz krize?

Prednost mora imeti varstvo podnebja – alpski podnebni cilji in Evropski zeleni dogovor kažejo pot v času po koronakrizi.

Vlade na območju Alp in tudi drugod po svetu so v tem trenutku polno zaposlene s koronapandemijo in njenimi posledicami. A prve politične pobude za obnovitev gospodarstva na podnebnju prijazen način so že tu.

»Promet na Tirolskem skoraj povsem zamrl!«, »Zaradi koronavirusa letališče v Zürichu ne obratuje!«, »Domovi postali pisarne!« V tem trenutku so to teme, ki polnijo naslovnice medijev in so podnebno krizo odrinile na stran. Koronapandemija je v enem mahu zaustavila mobilnost, proizvodnjo in potrošnjo. Ukrepi za zmanjšanje tveganja za okužbo s koronavirusom vplivajo tudi na znižanje emisij ogljikovega dioksida in zdravju škodljivih dušikovih oksidov, ki jih povzročajo promet. Najpozneje takrat, ko bodo na razpolago zdravila in cepivo proti virusu, se bo spet okrepilo tudi gospodarstvo, s tem pa se bodo povečale tudi

emisije CO₂. Starostniki in osebe s pridruženimi boleznimi spadajo v ranljivo skupino. In to je v Alpah tista družbena skupina, ki v zdravstvenem pogledu najbolj občuti obremenilne učinke podnebnih sprememb, npr. v obliki vročinskih valov. Kaspar Schuler, so direktor CIPRE International, poudarja: »Že samo zato, da bi obvarovali zdravje in rešili tisoče človeških življenj, moramo ponovni zagon gospodarstva izpeljati tako, da bo ta podnebnju prijazen in v skladu s trajnostnimi načeli.«

Potrditev podnebnih ciljev na celotnem območju Alp

Evropska komisija je že v začetku marca 2020 z dokumentom Evropski zeleni dogovor javnosti predstavila prvi predlog za evropska podnebna pravila, ki naj bi zagotovila podnebno nevtralno Evropo do leta 2050. Sredi aprila so okoljska ministrstva 13 zahodnoevropskih držav članic EU v skupnem pozivu izrazila zahtevo, da postane Evropski zeleni dogovor po koncu koronakrize osrednji del razvojnih strategij v celotni Evropi. V nedvoumnem gostujočem komentarju, objavljenem na novičarskem portalu [climatechangenews.com](https://www.climatechangenews.com), so okoljska ministrstva poudarila, da »se je treba **upreti poskusom za uveljavitev kratkotrajnih rešitev v smislu odgovora na sedanjo krizo**«, saj bi to pomenilo nevarnost, »da bo EU še desetletja ujeta v gospodarstvu, ki temelji na fosilnih gorivih.« Evropski zeleni dogovor predlaga časovnico za sprejetje pravih odločitev pri odzivanju na gospodarsko krizo in obenem za preoblikovanje evropske celine v trajnostno in podnebno nevtralno gospodarstvo. »Povečati moramo investicije, zlasti na področju trajnostne mobilnosti, obnovljivih virov energije, prenove stavbnega fonda, raziskav in inovacij, obnove biotske raznovrstnosti in krožnega gospodarstva.« Alpske države, ki so članice EU, Avstrija, Italija, Francija in Nemčija, so poziv podprle. Evropski zeleni dogovor posredno podpira tudi predlog Alpskega sistema podnebnih ciljev 2050, ki so ga v izvajanje priporočili udeleženci 15. Alpske konference osmih alpskih držav aprila 2019 v Innsbrucku/A. Podobna sporočila daje tudi [Listina iz Budoie](#) Omrežja občin Povezanost v Alpah, ki je bila sprejeta leta 2017, ukvarja pa se predvsem s prilagajanjem na podnebne sprememb na lokalni ravni.

Podnebno nevtralni do leta 2050

Slovenija se pozivu ni pridružila, je pa na začetku leta kot zadnja država članica EU izrazila pripravljenost, da postane podnebno nevtralna do leta 2050. Vlada je sicer sprejela nacionalni podnebni in energetski program, ni pa določila roka za prenehanje delovanja največje termoelektrarne v Šoštanj. V Švici, ki ni država članica EU, pa je švicarska vlada na začetku aprila sprejela dokument, t. i. Pobudo za ohranitev ledenikov, katerega cilj je do leta 2050 preiti na ničelno stopnjo emisij toplogrednih plinov. Švica ima kot ranljiva alpska država močan interes za ublažitev podnebnih sprememb, je v dokumentu zapisala švicarska vlada, vendar v nasprotju z zahtevo pobude v ustavo ne želi zapisati izrecne prepovedi rabe fosilnih virov energije.

Viri in več informacij:

www.euractiv.de/section/energie-und-umwelt/news/umweltministerien-und-eu-parlamentsinitiative-fordern-gruenen-wiederaufbau/ (de), <https://orf.at/stories/3161871/> (de), www.zeit.de/politik/ausland/2020-03/eu-klimaschutzgesetz-green-deal-klimaneutralitaet-eu-kommission (de), www.schweizerbauer.ch/politik--wirtschaft/agrarpolitik/gletscherinitiative-gegenentwurf-56643.html (de), <https://alpenallianz.org/sl/aktualno/listina-iz-budoie-prilagajanje-podnebnim-spremembam>, www.reuters.com/article/us-climate-change-slovenia/slovenia-latest-nation-to-seek-carbon-neutrality-by-2050-idUSKBN1ZD1X8 (en), www.minambiente.it/comunicati/pianura-padana-riduzione-fino-al-50-inquinanti-atmosfera-misure-introdotte-fronteggiare (it) www.swr.de/wissen/corona-positive-folgen-fuer-die-umwelt-100.html (de)

Stališče: Gradbeni načrt za odporno družbo

Koronakriza je naša življenja razstavila na posamezne dele: medsebojni odnosi, različne oblike dela, preživljanje prostega časa in potrošniško vedenje ležijo sedaj pred nami kot nepovezani gradniki. Še

Barbara Wülser, Sodirektorica
CIPRA International (c)
Darko Todorovic

vedno ni jasno, kako jih bomo spet sestavili. O tem, da imamo zdaj priložnost za izdelavo novega gradbenega načrta, ki bo kos izzivom v prihodnosti, je prepričana Barbara Wülser, sodirektorica CIPRE International.

Meritve so pokazale, da se zaradi sprejetih ukrepov za zajezitev novega virusa Sars-CoV-2 zmanjšujeta poraba energije in količina izpustov CO₂. Zmanjšal se je hrup, manjši je tudi seizmološki šum, zato spet slišimo žvrgolenje ptic in dihamo boljši zrak. A ne delajmo si utvar – to ni okoljski preobrat! Trenutno preživljamo enega najtoplejših mesecev od začetka uradnih meritev, pred vrati je že tretje zaporedno suho poletje. Da bi se naše življenje in gospodarstvo

uspešno izvila iz koronakrize, moramo v gradbenem načrtu za prihodnost večji poudarek nameniti tako ekološkim kot ekonomskim vidikom. Nabor orodij je treba povečati, škodljive elemente pa odstraniti.

Grozi nevarnost, da bodo vlade v imenu vnovične obnove vložile milijarde v ohranitev sistema, ki bo številne spremenil v reveže in maloštevilne v zmagovalce – gre za milijarde, ki so bile obljubljene za boj proti podnebnim spremembam in jih sedaj v ta namen ne bo na razpolago. A kar potrebujemo, je pravična porazdelitev bremen, da bi tako ublažili negativne učinke globalizacije, zaradi katere prihaja do kriz, podnebne in koronske. Zato je zadnji čas za vzpostavitev globalnega upravljanja globalnih problemov, tako na področju javnega zdravja kakor tudi na področju okolja.

Odločilnega pomena je, komu bodo namenjeni pričakovani konjunkturni paketi ter katera področja bodo deležna spodbud in na podlagi katerih kriterijev. Cilj vseh ukrepov mora biti vzpostavitev odporne družbene in gospodarske ureditve, ki bo proizvodnjo in potrošnjo prilagodila dejansko razpoložljivim virom.

V mnogih alpskih regijah že imajo ustrezne rešitve. Sorazmerno kratke regionalne verige ustvarjanja dodane vrednosti krepijo lokalno krožno gospodarstvo in s tem njegovo neodvisnost od zunanjih vplivov. Lokalne skupnosti spodbujajo sodelovanje in soočanje z drugače mislečimi. Svobodni prostori in pomanjkanje priložnosti za potrošnjo spodbujajo lastno odgovornost in socialne inovacije, bodisi tako, da se naprave popravijo in se ne kupijo nove, bodisi na področju otroškega varstva ali oskrbe starostnikov, bodisi pri upravljanju še zadnjega gostišča, ki je še odprto v oddaljeni dolini, ali pri skupnem organiziranju nakupovanja živil.

Tudi v tehničnem pogledu je na voljo več različnih inovacij. Pogosto bi potrebovali le začetno spodbudo, kot je npr. financiranje zagona podjetij ali potreb zaradi spremenjenih okvirnih pogojev, kot se trenutno dogaja. Gre za to, da skupaj razvijamo pozitivne vizije in odločno zahtevamo njihovo udeležanje. V ta namen potrebujemo medsebojno povezovanje, sodelovanje in izmenjavo znanja in izkušenj na različnih ravneh, ki segajo od lokalne do mednarodne.

V koronakrizi so nacionalne države stopile v ospredje kot krizne menedžerke. To krizo bo z upoštevanjem ukrepov socialne distance, z zdravlili, cepljenjem itd. enkrat le mogoče obvladati. Kriza je tudi pokazala, kako hitro se lahko prilagodimo, zato izkoristimo to izkušnjo! Gradbeni načrt za pokoronski čas mora vsebovati ukrepe za preprečevanje podnebne krize. Podnebnih sprememb se namreč ne da preklicati.

Viri in nadaljnje informacije:

www.republik.ch/2020/04/10/wir-sollten-in-europa-nicht-warten-bis-wir-amerikanische-verhaeltnisse-haben (de), www.republik.ch/2020/04/13/verschneupause-fuer-die-natur (de), www.infospirber.ch/Artikel/Gesundheit/Covid-19-Krise-Ursache-Gesundheit-Kumulation (de), www.ndr.de/fernsehen/Mit-Anja-Reschke-und-Claudia-Kmfert_sendung1032078.html (de), https://atmo-france.org/wp-content/uploads/2020/03/200327_interaction_QA_covid19.pdf (fr)

Pokrajina – CIPRI v navdih

Naj bo pokrajina v Alpah (končno) v središču pozornosti: Letno poročilo CIPRE International za leto 2019.

Gorski prelaz v Sloveniji, izginjajoči ledenik v Švici, pastirske poti v Franciji.

Letno poročilo CIPRE International za leto 2019 je pripoved o pokrajinah, ki s svojimi zgodbami navdihujejo ljudi.

Vrhovi gora, gozdni robovi, rečna obrežja – alpska pokrajina odseva preteklost in sedanost, ustvarja identiteto, zagotavlja prostor za rekreacijo in sprostitve, je domovina in kraj hrepenenja. In prav v kriznih časih, ko med seboj ne smemo imeti stikov, ko so zaprte trgovine in odpovedane prireditve, marsikdo od nas na novo odkriva lepoto in pomen pokrajine. Pokrajina omogoča trenutke sprostitve, v njej se globoko nadihamo, se gibljemo in črpamo energijo. V svojem letnem poročilu 2019 je CIPRA International osvetlila prav odnos

med človekom in pokrajino ter se odločno zavzela za njeno dosledno varstvo.

Ko ljudje vzpostavimo povezavo s svojim okoljem, prevzamejo za to odgovornost. CIPRA International je v okviru številnih dogodkov, ki so se zvrstili na območju Alp, k sodelovanju povabila mlade, strokovnjake, zainteresirane posameznike in vse

neposredno vpletene ter jim tako omogočila, da so se seznanili s problematiko pokrajine. Marca je v Vaduzu/LI ob predstavitvi nove številke tematske revije Alpe na odru, ki je izšla s podnaslovom *Pokrajina kot predmet pogajanj*, potekala zanimiva razprava o spremembah v lihtenštajnski pokrajini. Avgusta se je skupina mladih peš odpravila na prelaz Vršič, v Švici pa so aktivisti šotorili pod vznožjem ledenika Triftgletscher in obenem izrazili protest proti načrtovani gradnji načrtovanega akumulacijskega jezera.

Varovanje naravnih habitatov za čebele, uporaba trajnostnih prevoznih sredstev, kot sta avtobus in kolo, namesto vožnje z osebnim avtomobilom, prepoznavanje prednosti kulturne raznolikosti, odkrivanje zgodb o pokrajinah, preobrazba alpskega prostora v podnebno nevtralnno območje do leta 2050 – vse te in številne druge projekte in aktivnosti, ki so se izvajali pod okriljem CIPRE International, lahko bolje spoznate v letnem poročilu 2019.

Letno poročilo je na voljo v vseh alpskih jezikih v tiskani obliki ali v formatu pdf. Če želite prejeti svoj izvod, sporočite CIPRI International na tel. +423 237 53 53, international@cipra.org ali www.cipra.org/sl/cipra/international/publikacije/porocila-o-delu.

Sobivanje človeka in volka

Cilj je učinkovito sobivanje: kako lahko v primerni oddaljenosti uspešno sobivata človek in volk. (c) flickr, Marc Biarnès

Volkovi se vračajo v Alpe – o tem, kako zagotoviti uspešno sobivanje med volkom in človekom, bo CIPRA v okviru svojega projekta odprla razpravo z udeleženci na lokalni ravni.

Vračanje volka v naravno okolje in njegovo širjenje povzročata v Alpah konflikte med najrazličnejšimi akterji, kot so pastirji, lovci, okoljevarstveniki, politiki. Razprave jasno kažejo, da se mora na splošno in konkretno pri dosedanjem odnosu človeka do volka spremeniti miselnost glede obravnavanja določenih vidikov, povezanih z naravo.

V sklopu projekta CIPRE *Prenos znanja na področju sobivanja človeka in volka na območju Alp* se bodo različne skupine deležnikov med seboj povezovale prek državnih, regionalnih, a tudi socialnih in kulturnih meja. Cilj je izmenjava različnih izkušenj, pogledov in praks pri ravnanju z volkom, osrednje vprašanje pa je, kako lahko to obojestransko prilagajanje volka in človeka uspešno deluje v skladu s trajnostnimi načeli. Zainteresirani posamezniki iz vseh alpskih držav bodo lahko v okviru projekta predstavili različne izkušnje, ki so jih sami pridobili pri vračanju volka v naravno okolje. Tako se je volk v francoske Alpe naselil že pred kakšnimi 30 leti, prvo volčje krdelo v Švici pa je bilo potrjeno šele leta 2012.

Posebnost projekta vidi projektna vodja Marion Ebster tudi v njegovi regionalni in lokalni usmerjenosti: »Želimo neposredno delovati v regijah, med seboj povezati ljudi na lokalni ravni in se tako učiti drug od drugega. V projekt bi lahko interesne skupine vključevali na lokalni ravni in tako ugotovili, kako zagotoviti kakovostno sobivanje tudi z volkovi. To je tudi cilj enoletnega pripravljalnega projekta, ki se je pravkar začel in mu bo sledilo izvajanje in delovanje na terenu.« Projekt finančno podpirajo nemško Zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave in jedrsko varnost ter švicarski fundaciji *Temperatio* in *Unaterra*.

Viri in nadaljnje informacije:

Frank, Elisa in Nikolaus Heinzer (2019): *Wölfische Unterwanderungen von Natur und Kultur – Ordnungen und Räume neu verhandelt*. V: Stefan Groth in Linda Mülli (izd.): *Ordnungen in Alltag & Gesellschaft*. Empirisch-kulturwissenschaftliche Perspektiven. Würzburg, str. 93-124. (de), www.lifewolfalps.eu/en/the-project-in-its-six-guidelines/ (en), www.zora.uzh.ch/id/eprint/137893/1/AIMu_Wolf_Publikation_Buch_02_ePub_DEFINITIV.pdf (de)

Okrepiti participacijo mladih na celotnem območju Alp

Participativni proces: Člani in članice akcijske skupine v okviru Evropske strategije za alpski prostor (EUSALP) snujejo načrte za spodbujanje vključevanja mladih. (c) Maya Matthias CIPRA International

Mladinski svet, aplikacije in primeri dobre prakse: na delavnici, ki je spomladi potekala v francoskem Lyonu, so člani EUSALP razpravljali o prihodnjem delovanju na področju participacije mladih. Izhodišče za razpravo je bila študija strokovnjakov za omenjeno področje, ki so svoje ugotovitve podprli s primeri dobre prakse.

Kako mladim približati Strategijo EU za Alpsko regijo? S katerimi strukturami jih je mogoče pritegniti k trajnemu sodelovanju? Bi bilo mogoče mlade pritegniti k rednemu sodelovanju? O teh in podobnih vprašanjih so na delavnici v Lyonu/F razpravljali predstavniki EUSALP v času, ko je predsedstvo prevzela Francija. V participativnem procesu so pripravili predloge, denimo

ustanovitev mladinskega sveta in izdelavo aplikacije, prek katere bi mladi lahko aktivno sodelovali pri obravnavi določenih tem.

Ključni cilj projekta je vključevati mlade v aktivnosti EUSALP in jim pri tem omogočiti dejavno vlogo pri oblikovanju lastnega življenjskega prostora. S projektom *youth.shaping.EUSALP* sta Evropska komisija in Zvezna dežela Tirolska leta 2018 začeli udeležati proces, s katerim želita postopno krepiti udeležbo mladih v procesih odločanja, kar je zagotovo velik izziv za makroregionalno strategijo: ker se predsedstvo zamenja vsako leto, sta nujna tako sodelovanje kot povezanost vseh članov. V letu 2020 bo za nadaljnje uresničevanje procesa zadolžena Francija.

CIPRA International spremlja proces *youth.shaping.EUSALP* skupaj z organizacijama *Anacej* in *Valmonti* kakor tudi moderatorko Nicoletto Piersantelli. V okviru projekta so izvedli študijo, ki vsebuje vsealpsko raziskavo o mladinskih organizacijah, primerih dobre prakse na področju komuniciranja in upravljanja ter strateška priporočila za EUSALP. Povzetek rezultatov (v angleškem jeziku) bo od maja 2020 na voljo na www.cipra.org/sl/youth.shaping.eusalp.

Koronakriza v alpskem turizmu

Prazna smučišča zaradi koronavirusa – tudi v Arlbergu/A. (c) CIPRA International, Michael Gams

Prazna smučišča, opusteli hoteli, samotni gorski vrhovi – novi koronavirus je povsem ohromil tudi turizem, ki je v marsikaterem predelu Alp izredno pomembna gospodarska panoga. Kako naprej?

To je bila popolna zaustavitev: 9. marca se je skladno z državnim odlokom v največji smučarski regiji na svetu *Dolomiti Superski* tako kot tudi na vseh drugih smučiščih po Italiji predčasno končala zimska sezona. Italijanska vlada je s sprejetjem ukrepov poskušala zavezati nadaljnje širjenje koronavirusa. Kmalu zatem se je avstrijskega smučarskega središča Ischgl oprijel zloglasen sloves, saj so se v gostinskih lokalih prav v tem kraju z novim virusom okužili gostje iz vseh delov Evrope. V Ischglu so šele 15. marca prekinili smučarsko dejavnost

in za celotno območje občine uvedli karanteno. Iste ukrepe so kmalu zatem uvedli tudi v krajih St. Anton am Arlberg in Sölden v dolini Ötztal, nato pa za celotno območje Zvezne dežele Tirolske. Gostje so v paniki začeli odhajati in marsikateri od njih je s seboj odnesel tudi virus, kar je pospešilo širjenje bolezni v državah, kot so Nemčija, Švedska, Norveška in celo Islandija.

Pozivi in odpovedi

Ostani doma! Gore bodo počakale, počakaj tudi ti! Planinske zveze in društva so svoje člane pozivali, naj ostanejo doma, marca so planinske kočje druga za drugo začele zapirati vrata na celotnem alpskem območju, odpadle so prireditve, kot so dnevi turnega smučanja, alpinistični tečaji ipd.. »Prosimo, ne hodite v gore v sedanjih razmerah!« je ljudi opozoril Josef Klenner, predsednik Nemške planinske zveze (DAV). Pri gorskih športih je možnost poškodb večja, nesreče pa bi po nepotrebnem obremenile vire in zmogljivost reševalnih služb in zdravstvenega osebja, so sporočili iz planinskih društev. Odpovedane so bile tudi velike zimskošportne prireditve, kot sta finale svetovnega pokala v alpskem smučanju v Cortini/I in poleti v Planici/SI.

Počitnice doma

Brezposelnost in stečaji: posledice koronakrize bo v turizmu še dolgo čutili, to je zagotovo. Christian Baumgartner, raziskovalec turizma in podpredsednik CIPRE International, pričakuje, da bo pri ljudeh tudi po zavezitvi pandemije še dlje časa obstajala negotovost, mnogi pa bodo počitnice preživeli doma. Tudi v gospodarski krizi pred dobrim desetletjem je bilo mogoče opaziti, da so regije, ki spodbujajo trajnostni turizem, v primerjavi z največjimi turističnimi središči občutno odpornejše, s tem pa odpornejše tudi na krizo, je prepričan Baumgartner. »To ljudem na območjih, ki jih je prizadela zdravstvena kriza, zdaj ne pomaga kaj dosti. A politika bi lahko finančno pomoč vendarle pogojevala z izpolnitvijo zahteve po drugačnem gospodarjenju v času po krizi.« Cilj bi moral biti v tem, da se politika zagotavljanja podpore usmerja v sprejemanje med seboj povezanih, dolgoročnih in trajnostnih ukrepov, ki koristijo trajnostnemu zimskemu ali celoletnemu turizmu, ter v ustvarjanje vrednosti znotraj regije. »Pogoj za to so v vsakem primeru regionalne, celostne strategije, ki upoštevajo tudi porabo energije, turistično mobilnost in druga relevantna področja, kot sta kmetijstvo in biotska raznovrstnost.«

Viri in nadaljnje informacije:

www.repubblica.it/cronaca/2020/03/10/news/coronavirus_il_virus_chiude_anche_lo_sci_stop_alle_piste_su_tutte_le_alpi-250821959/?refresh_ce (it), www.welt.de/wirtschaft/article206879663/Corona-Pandemie-So-hat-Ischgl-das-Virus-in-die-Welt-getragen.html (de), www.faz.net/aktuell/politik/ausland/tirol-will-aufklaerung-in-corona-krise-der-filz-von-ischgl-16694930.html (de), www.falter.at/zeitung/20200324/tirol-traum-und-alp (de), www.derstandard.at/story/2000115989961/apres-ski-mit-boesem-erwachen-in-den-tiroler-bergen (de), www.cai.it/io-resto-a-casa-le-montagne-non-si-muovono/ (it), www.alpenverein.at/portal/news/aktuelle_news/2020/2020_03_13_coronavirus-alpenverein.php (de), www.naturfreunde.at/berichte/presseinformationen/presseinformationen/solidarischer-outdoor-verzicht/ (de), www.alpenverein.de/in-der-corona-krise-keine-bergtouren-aber-in-bewegung-bleiben_aid_34793.html (de), www.sac-cas.ch/de/der-sac/sac-huetten-bleiben-geschlossen-23205/ (de), <https://orf.at/stories/3161124/> (de)

Vsealpska zmešnjava zaradi pesticidov

Za zdravje in biotsko raznovrstnost – alpske občine v trdovratnem boju za prepoved uporabe pesticidov.

Manjša in večja mesta v Franciji ne dovolijo več uporabe pesticidov. Avstrija je prepovedala uporabo glifosata. Predstavniki civilne družbe zbirajo podpise za učinkovitejšo zaščito čebel. Prepis, ki se je vnel zaradi pristojnosti, formalnih nepravilnosti in zaščite zdravja.

V več kot 120 večjih in manjših francoskih mestih so izdali vrsto odlokov, ki prepovedujejo uporabo pesticidov v neposredni bližini stanovanjskih hiš. V alpski regiji so to občine Saint-Pierre-d'Entremont, Malleval en Vercors, Grenoble in Eybens. A zdi se, da so mnenja sodnih oblasti deljena, saj so v večini obravnavanih primerov upravna sodišča prepoved uporabe pesticidov razveljavila. Njihovo stališče je, da je sprejemanje tovrstnih odločitev naloga države. A kljub temu so se ponekod, predvsem v pariški regiji, že izrekli za sprejetje ustreznih odlokov na lokalni ravni. Brigitte Bienassis, županja savojske občine Saint-Pierre d'Entremont, je pri tem opozorila: »Da bi imeli realno možnost za izvedbo sprememb na nacionalni ravni, bi se moralo gibanju priključiti čim več občin«.

Kdo ima odločilno vlogo?

Ravno tako povzroča vprašanje uporabe glifosata razburjenje tudi v drugih alpskih državah. V Italiji se je za prepoved uporabe tega herbicida na javnih površinah odločilo že več kot 70 občin, med njimi tudi Vallarsa in Belluno. Za južnotirolsko občino Mals, ki je vodilna na področju prepovedi uporabe pesticidov, so jeseni 2019 iz Bolzana prispеле slabe novice: upravno sodišče je občinski odlok o splošni prepovedi pesticidov namreč razglasilo za ničen, saj je za odločanje o teh vprašanih pristojna država in ne občina. Prebivalci Malsa pa ne bodo kar odnehali in nameravajo zadevo poslati v odločanje državnemu svetu v Rimu.

V Nemčiji se je v sklopu projekta *Občine brez pesticidov* doslej že več kot 500 mest in občin prostovoljno zavezalo, da glifosata na javnih površinah ne bo več uporabljalo, nekateri od njih so se uporabi pesticidov celo povsem odpovedali. Zanimivo je, da je bil še leta 2017 drugačnega mnenja celo takratni minister za kmetijstvo: v nasprotju z navodili zvezne vlade je enostransko glasoval za to, da EU podaljša dovoljenje za uporabo glifosata do leta 2022.

Čas je za politiko!

Tudi v Avstriji je zmeda zaradi pesticidov popolna: julija 2019 je avstrijski parlament uzakonil prepoved glifosata, že decembra pa je zadeva na sodišču padla zaradi formalne napake: EU z osnutkom zakona ni bila vnaprej seznanjena. Nova vlada ni doslej ukrenila ničesar, da bi nadoknadila zamujeno in tako zakon še vedno ni stopil v veljavo.

Od leta 2013 se države članice EU spoprijemajo tudi s sprejetjem predelane izdaje smernic za zaščito čebel, ki naj bi uveljavile strožja pravila v postopku pridobivanja dovoljenja za uporabo pesticidov. Medtem ko se države pripravajo, civilna iniciativa pridno zbira podpise. Z evropsko državljansko pobudo [Rešimo čebele in kmete – čebelam prijazno kmetijstvo za zdravo okolje](#) želijo pobudniki postopoma do leta 2035 povsem prepovedati uporabo sintetičnih pesticidov v kmetijstvu. Da bi bila pobuda tudi sprejeta, potrebujejo najmanj milijon podpisov, ki jih morajo zbrati do 30. septembra 2020.

Viri:

www.maireantipesticide.fr/ (fr), www.savebeesandfarmers.eu/eng/ (en), www.welt.de/newsticker/news1/article200163452/Chemie-Paris-und-weitere-franzoesische-Staedte-verbieten-Pestizide.html (de), www.corriere.it/buone-notizie/19_giugno_12/pesticidi-addio-70-comuni-italiani-ne-limitano-l-utilizzo-50139612-8d17-11e9-98ba-037337dafa50.shtml (it), www.bund.net/themen/umweltgifte/pestizide/pestizidfreie-kommune/ (de), www.zeit.de/politik/deutschland/2017-11/glyphosat-entscheidung-merkel-ruegt-alleingang-von-csu-agrarminister (de), www.infosperber.ch/Umwelt/Pestizid-Verbote-Franzoesische-Gerichte-sind-sich-nicht-einig (de)

Kritika zaradi nove lovske zakonodaje

Ko so si interesi lovstva in varstva vrst navzkriž: nekatere alpske države in regije pripravljajo novo zakonsko ureditev za področje lova na divje živali, kar pa je že sprožilo številne kritike.

Velike divje zveri, kot sta volk in medved, so povsod v Alpah zavarovane vrste. V Švici je sprememba lovske zakonodaje že poskrbela za številne kritike naravovarstvenih organizacij. Te so proti načrtovanim spremembam na začetku leta zbrale že več

Različni pogledi - v številnih alpskih državah potekajo pogajanja o spremembi lovske zakonodaje.

Odločitev sodišča v zvezi s tem je bila konec leta 2019 preložena. Dežela Piemont/I pa želi lov na belko in druge vrste ptic sprostiti.

Omogočiti dialog

Spreminjanje lovske zakonodaje v Švici in Nemčiji je razumeti kot poskus odzivanja na nove interakcije med naravo in človekom kot v primeru volka, pojasnjuje Marion Ebster, vodja projekta Narava in človek pri CIPRI International. »V pogosto čustveno zelo razvnetih razpravah je pomembno ustvariti možnosti za dialog med različnimi akterji na regionalni in lokalni ravni.« To pa je tudi bistvo projekta *Prenos znanja za boljše sobivanje z volkom v alpskih regijah*, ki se je na pobudo CIPRE začel februarja 2020.

Viri in nadaljnje informacije:

www.pronatura.ch/de/jagdgesetz-nein (de), <https://jagdgesetz-nein.ch/> (de), <https://ja-jagdgesetz.ch/argumente/> (de), www.bmu.de/pressemitteilung/mehr-rechtssicherheit-im-umgang-mit-dem-wolf/ (de) <https://www.juwiss.de/24-2020/> (de), www.placegrenet.fr/2019/10/31/la-lpo-demande-linterdiction-de-la-chasse-au-lagopede-alpin-en-isere-savoie-et-haute-savoie/265457 (fr), www.placegrenet.fr/2019/11/09/chasse-au-lagopede-alpin-autorisee/266800 (fr), <https://wilderness-society.org/emergency-wolf-and-bear-cull-to-continue-in-slovenia/> (en), www.delo.si/novice/slovenija/drzavni-svet-na-smrt-obsodil-220-medvedov-in-30-volkov-283295.html, www.uccellidaproteggere.it/Le-specie/Gli-uccelli-in-Italia/Le-specie-protette/PERNICE-BIANCA2 (it)

Mreža gorniških vasi se širi v Švico

Smučarske ture pozimi, pohodništvo poleti – gorniške vasi dajejo prednost okolju prijazni turistični ponudbi. (c) CIPRA International Michael Gams

Potem ko se je mreža gorniških vasi, ki podpirajo alternativni in sonaravni turistični razvoj na območju Alp, uveljavila v Avstriji, Italiji, Nemčiji in Sloveniji, se ji bo sedaj pridružila tudi Švica.

V okviru triletnega pilotnega projekta bo mreža gorniških vasi svoje delovanje razširila na Švico, konkretno na kanton Graubünden. Pokroviteljstvo je prevzel Švicarski planinski klub, operativno vodenje projekta pa oddelek za upravljanje gorskih športov pri regionalni trženjski organizaciji Prättigau Tourismus. »V Graubündnu imamo vasi, ki ustrezajo tako filozofiji kot ciljem gorniških vasi,« je pojasnil Marc Bless, ki je odgovoren za izvedbo projekta. Po njegovih besedah naj bi bila ideja o vzpostavitvi mreže gorniških vasi, ki se zavzemajo za trajnostni turizem v smislu Alpske konvencije, tudi za Švico velika priložnost. Najprej bi ob izpolnjenih uradnih kriterijih v mrežo vstopile dve oziroma tri pilotne občine, če pa bi bil

nadaljnji razvoj pozitiven, je cilj širitev še na druga območja v Švici. Za izvedbo projekta se trenutno išče oseba, ki bi pomagala pri zagonu projekta. Razpis delovnega mesta je objavljen tukaj.

Mednarodna pobuda o vzpostavitvi mreže gorniških vasi je nastala leta 2008 na pobudo Avstrijske planinske zveze (ÖAV). Od leta 2016 je mreža svoje delovanje razširila tudi na preostale alpske države. Kot protitež trendom razvoja množičnega turizma v Alpah je skupni cilj pobude ohranjanje neokrnjenih predelov alpskega območja in spodbujanje trajnostnega turizma. 29 članic mreže gorniških vasi odlikujejo alpska prvobitnost, uresničevanje trajnostnega regionalnega razvoja ter okoljsko in socialno sprejemljiva turistična ponudba. Gorniške vasi so kot gonilna sila trajnostnega razvoja na območju Alp tesno povezane s cilji Alpske konvencije, za vstop v mrežo pa morajo izpolnjevati stroge vstopne kriterije.

Viri in nadaljnje informacije:

<https://slo.bergsteigerdoerfer.org>, www.alpenverein.at/portal/natur-umwelt/bergsteigerdoerfer (de), www.zhaw.ch/no_cache/de/forschung/forschungsdatenbank/projektdetail/projektid/1134/ (de, en)

Oh...

Nesmiselnost mejnega spora, ki je posledica taljenja ledenikov: italijanska planinska koča je odslej na švicarskih tleh. (c) wikimedia, Franco56

... Italijanska planinska koča je, hočeš nočeš, postala švicarska, zahvali pa se lahko podnebnim spremembam, saj je zaradi taljenja ledenika v Peninskih Alpah prišlo do premika meje med Švico in Italijo. Tako zdaj dve tretjini italijanske planinske koče Rifugio Guide Cervinia ležita na švicarskem ozemlju, to pa je sprožilo burne razprave med predstavniki švicarske in italijanske mejne komisije. Kamen spotike je grebenska linija, tista črta, s katere ledeniška voda odteka na obe strani, poleg tega pa mejo med državama opredeljuje že od 19. stoletja. Na 3.500 m. n. v., kjer leži italijanska koča, se je grebenska linija zaradi talečega se ledenika pomaknila v ozemlje sosednje Švice, ugotavlja švicarski Zvezni urad za topografijo, ki predlaga zamenjavo ozemlja: da bo koča še vedno stala na ozemlju Italije, se »novo« švicarsko ozemlje prepusti Italiji, v zameno pa Švica dobi 650 kvadratnih metrov površine na drugem, precej oddaljenem mestu ob meji z Italijo. Predlogu nasprotuje italijanski vodja komisije za meje, ki zatrjuje, da se sama koča ni premaknila, saj še vedno stoji v Italiji, torej ni

nobenega razloga za zamenjavo ozemlja. Naslednje zasedanje komisije za mejo bo maja. Kakorkoli, gre za nesmiseln prepir, ki se bo do konca stoletja z nekaj potrpljenja razrešil sam po sebi – najpozneje takrat se bodo namreč ledeniki v Alpah dokončno stopili ...

Vir: www.nzz.ch/panorama/neue-landesgrenze-schweiz-und-italien-streiten-im-hochgebirge-ld.1546141 (de)

Prireditve

Event has been postponed: Alpski turizem, šport na prostem in trajnost, tbd, Prien am Chiemsee/D. [Več...](#)

HeritageHack: 5 izzivov in bogate nagrade, 31.05.2020, Idrija/SI. [Več...](#)

Povezovalna delavnica & Konferenca o komunikaciji o klimi, 30.06.-01.07.2020, on-line. [Več...](#)

Občina 4.0 - Nove tehnologije v službi prebivalstva Alp, 11.09.2020, Saas-Fee/CH. [Več...a](#)